

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3679/2020
09.07.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, Јасмине Стаменковић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Мирћа Попи, адвокат из ..., против тужене Националне службе за запошљавање, ради утврђења и забране дискриминације, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2643/17 од 05.06.2019. године у седници одржаној 09.07.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2643/17 од 05.06.2019. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова за одговор на ревизију.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Панчеву П1 17/16 од 27.04.2017. године, одбијен је као неоснован тужбени захтев да се утврди да су од стране тужене према тужиоцу почев од јуна 2016. године учињени тешки облици дискриминације с обзиром на националну припадност, политичко определење и лично својство припадања правној струци у односу на једнакост на раду, услове запошљавања и напредовања на послу уз погоршање услова рада, те да се наложи туженом уклањање последица дискриминаторског поступања и да се забрани даље вршење радњи дискриминације. Одбијен је захтев тужиоца за тонско снимање тока суђења и одређено да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2643/17 од 05.06.2019. године, одбијена је жалба тужиоца и потврђена је првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је изјавио благовремену и дозвољену ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужени је поднео одговор на ревизију. Трошкове одговора на ревизију је тражио и определио.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“, бр, 72/11 ... 55/14) па је утврдио да ревизија није основана.

Побијана пресуда није захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а на коју неосновано указује ревидент. Изреком нижестепених пресуда није одлучивано о поништају Анекса уговора о раду тужиоца бр. .../... од 06.06.2016. године јер је о поништају Анекса одлучивано у другом поступку па је у том поступку тужилац могао оспоравати законитост и правилност правоснажне другостепене пресуде и са аспекта учињених битних повреда. У поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба ЗПП. Другостепени суд је прихватио оцену доказа дату од стране првостепеног суда и утврђено чињенично стање, а у образложењу побијане пресуде дао оцену жалбених навода који су од значаја за одлуку о захтевима стављеним у поступку, поступајући сагласно члану 396. став 1. ЗПП, па нема ни повреде из става 1. овог члана на коју се ревизијом указује. Правилност утврђеног чињеничног стања не може се побијати у ревизији на основу члана 407. став 2. ЗПП јер другостепена пресуда није пресуда донета по члану 403. став 2. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је дипломирани ... са ... . Код тужене је засновао радни однос 2002. године. У првим годинама радио на пословима ... .. у ... а затим до 2008. године на пословима ... за ... . Од 2008. до 2012. радио је на пословима ... . Услед промене систематизације и укидања радног места ..., тужилац је распоређен на радно место .... новоформиране групе за .... . Због измене прописа у погледу права запослених која остварују код тужене и доношења Закона о максималном броју запослених у јавном сектору, код тужене је извршена измена Правилника о организацији и систематизацији послова. Укинута је група у којој је тужилац био ... . Утврђена је нова систематизација извршилачких радних места. Предвиђено је постојање ... у филијалама где су попуњена сва извршилачка радна места. Сходно новој систематизацији тужилац је Анексом ... уговора о раду од 28.02. 2016. године распоређен на послове ... за ... у првом степену са коефицијентом 13% који се може увећавати до 18,85%. Анексом ... од 06.06.2016. године опису послова које је обављао тужилац додати су још неки послови. Додати послови су пре систематизације и рационализације били послови радног места саветника за правну помоћ које је укинута. Тужиоцу коефицијент није промењен јер је тужена ограничена Уредбом о коефицијентима којима се уређује питање зарада код тужене.

Тужбеним захтевом тужилац је тражио да се утврди да су од стране тужене почев од јуна 2016. године према њему учињени тешки облици дискриминације с обзиром на националну припадност, политичко определење и припадност правној струци у односу на једнакост на раду, услове за запошљавање и напредовање на послу уз погоршање услова рада и да се забрани туженој даље вршење дискриминације.

На основу утврђеног чињеничног стања, одлукама нижестепених судова је одбијен тужбени захтев за утврђење да је тужилац дискриминисан поступањем тужене у смислу

одредби члана 18. у вези са члановима 19. и 20. Закона о раду и чланом 2. Закона о забрани дискриминације у вези са члановима 4, 6, 9, 13. и 16. истог закона. Ово са разлога што је утврђено да је измена акта о систематизацији последица измене законских прописа и рационализације узроковане доношењем прописа којим је максимиран број запослених код тужене. По оцени судова тужилац није учинио вероватним да су националност тужиоца, његово политичко и професионално опредељење били узрок промена у радном положају тужиоца код тужене, тим пре што су и други ... филијала код тужене исте стручности као тужилац трпели одређене промене у зависности од процене тужене ко ће бити ... по принципу да нема сједињавања две функције у једном запосленом.

Чланом 2. став 1. Закона о забрани дискриминације („Службени гласник РС“, број 22/09), прописано је да изрази „дискриминација“ и „дискриминаторско поступање“ означавају свако неоправдано прављење разлике или неједнако поступање, односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства), у односу на лица или групе као и на чланове њихових породица, или њима блиских лица, на отворен или прикривен начин, а који се заснива на раси, боји коже, прецима, држављанству, националној припадности, или етничком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, родном идентитету, сексуалној оријентацији, имовном стању, генетским особеностима, здравственом стању, инвалидитету, брачном и породичном статусу, осуђиваности, старосном добу, изгледу, чланству у политичким, синдикалним и другим организацијама и другим стварним, односно претпостављеним личним својствима. Према члану 16. истог закона забрањена је дискриминација у области рада, односно нарушавање једнаких могућности за заснивање радног односа или уживање под једнаким условима свих права у области рада, као што су право на рад, на слободан избор запослења, на напредовање у служби, на стручно усавршавање и професионалну рехабилитацију, на једнаку накнаду за рад и једнаке вредности, на правичне и задовољавајуће услове рада, на одмор, на образовање и ступање у синдикат као и на заштиту од незапослености.

По одредби члана 18. Закона о раду забрањена је непосредна и посредна дискриминација лица која траже запослење, као и запослених, с обзиром на пол, рођење, језик, расу, боју коже, старост, трудноћу, здравствено стање, односно инвалидност, националну припадност, вероисповест, брачни статус, породичне обавезе, сексуално опредељење, политичко или друго уверење, социјално порекло, имовинско стање, чланство у политичким организацијама, синдикатима или неко друго лично својство. Непосредна дискриминација, у смислу одредбе члана 19. овог закона, јесте свако поступање узроковано неким од основа из члана 18. овог закона којим се лице које тражи запослење, као и запослени, ставља у неповољнији положај у односу на друга лица у истој или сличној ситуацији. Посредна дискриминација постоји када одређена наизглед неутрална одредба, критеријум или пракса ставља или би ставила у неповољнији положај у односу на друга лица - лице које тражи запослење, као и запосленог, због одређеног својства, статуса, опредељења или уверења из члана 18. овог закона. Дискриминација из члана 18. овог закона забрањена је у односу на: услове за запошљавање и избор кандидата за обављање одређеног посла; услове рада и сва права из радног односа; образовање, оспособљавање и усавршавање; напредовање на послу; отказ уговора о раду.

Из наведених одредби следи да су најбитније карактеристике дискриминације на раду, прављење разлике према одређеном кандидату или запосленом које мора бити неоправдано и мора бити везано за неко лично својство дискриминисаног лица. Дискриминација може постојати у оквиру исте категорије лица. Прављење разлике није дискриминаторско ако служи остварењу легитимног циља уз поштовање сразмерности између примењених средстава за остварење циља и циља који се жели остварити.

Имајући у виду наведене законске одредбе и утврђено чињенично стање, да је тужена, односно њен директор због измене прописа и потребе рационализације и ефикаснијег рада службе донео одлуку да тужица распореди на друго радно место, са одговарајућом стручном спремом, што је у складу са чланом 171. Закона о раду, правилно су нижестепени судови закључили да доношењем овакве одлуке није било неоправданог прављења разлике и неједнаког поступања према тужиоцу у односу на друге запослене, због неког личног својства тужиоца.

Неоснован је навод ревидента да је дискриминисан и тиме што његов син није примљен у радни однос код тужене иако је испуњавао услове за рад на неколико радних места и уредно поднео пријаву, већ су запослена лица која услове радних места нису испуњавала. Ово са разлога што се на описани начин не врши акт дискриминације у односу на једнакост на раду, услове запошљавања и напредовање на послу (што је предмет тужбеног захтева) тужиоца због његових личних својстава.

Неосновани су и ревизијски наводи којима се износи тврдња да је тужилац дискриминисан јер је тужена у односу на друге филијале вратила радне јединице и одређене запослене на положај ..., што није случај и са филијалом у ..., односно са тужиоцем. Унутрашња организација рада правног лица представља аутономно право тог правног лица, због чега се оно не може преиспитивати у парничном поступку. Сходно новој систематизацији тужилац је распоређен на извршилачке послове који одговарају његовој стручној спреми, али са нижим коефицијентом. Када се ради Правилнику о организацији и систематизацији послова као општем акту туженог оцену његове сагласности са Уставом и законом даје Уставни суд и у погледу оцене постојања дискриминаторских одредби. Неосновано тужилац тврди да је дискриминисан тиме што су му на основу Анекса ... уговора додати послови без промене зараде и да обавља послове карактеристичне за руководиоца групе за права из осигурања. Када је у питању појединачна одлука послодавца или анекс уговора о раду заштита се може остварити по правилима парничног поступка и у случају када је дошло до радње од које прети дискриминација или је већ радња дискриминације извршена. Суд, по захтеву тужиоца, цени законитост одлуке о распоређивању на друго радно место, односно да ли је одлука донета у законитом поступку и од стране надлежног органа послодавца. То је оцењено у посебном правоснажно окончаном поступку одбијањем тужбеног захтева. Међутим, ни евентуално незаконита одлука (анекс) не мора представљати и дискриминаторско поступање послодавца према запосленом, већ је она дискриминаторска само у случају да је послодавац према једном запосленом неоправдано правио разлику у односу на остале запослене, на основу неког његовог личног својства што у овом случају тужилац није учинио вероватним сагласно члану 45. став 2. Закона о забрани дискриминације. Стога је

неоснован ревизијски навод да сви елементи дискриминације прописани Законом о забрани дискриминације постоје у конкретном случају и да је то доказано од стране тужиоца.

На основу изнетог, применом члана 414. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио је као у изреци.

Применом одредбе члана 165. став 1. у вези са чланом 154. ЗПП туженом нису досуђени трошкови одговора на ревизију јер ови трошкови и нису били нужни за вођење парнице.

**Председник већа-судија,
др Драгиша Б. Слијепчевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић